

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационен труд на тема

„Моделиране и контрол на спортната техника в

стрелбата с лък“ на Михаил Благовестов Оцетов

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

в професионално направление 7. 6. Спорт, научна специалност

„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка / вкл. МЛФ/.

Научен ръководител: доц. Иван Колев д. н.

Представеният дисертационен труд се състои от 158 стандартни машинописни страници, от които в 1 глава 58 страници, 2 глава 12 страници, 3 глава 60 страници, изводи и препоръки 3 страници, научни приноси 1 страница, информационни източници 13 страници / 145 автори, 104 на латиница, 21 на кирилица и 20 от интернет/и приложения 5 страници. Дисертационният труд е структуриран в три основни глави и е онагледен с 27 таблици, 46 фигури с пет цветни снимки.

В уводната част дисертантът прави кратък исторически преглед на хилядолетната история на едно от най – древните занимания на човечеството със стрелбата с лък като средство за лов, прераствало в определени следващи етапи и като средство за водене на войни. В годините на разпространение по целия свят стрелбата с лък прераства в спорт и се практикува като метод за физическо, нравствено и духовно развитие. Популяризирането му довежда до приемането му в Олимпийските игри. Според дисертантът стрелбата с лък се развива в България официално от 1979. Още в първите си участия в международни, Европейски Световни състезания българските състезатели постигат значителни успехи.

В глава първа „Характеристика на спортната техника в стрелбата с лък“ Михаил Оцетов анализира спортната техника, като се основава на определенията и вижданията на изтъкнати учени, пречупвайки ги през

спецификата на стрелбата с лък. Той определя стабилността като водеща в структурата на техниката. В съчетание с вариативността се ограничават неблагоприятни отклонения. В анализа на развитието на спортната техника, той отдава значение и на стандартизацията и индивидуализацията. Дисертантът разглежда и отделните страни на техническата подготовка като обща и специална.

С познаването в дълбочина на стрелбата с лък, дисертантът отделя внимание на особеностите в спортната техника, като фактор за високи постижения. Освен това, той акцентира и на позициите на тялото, на краката, на ръцете, постановката на пръстите при обтягането на тетивата и на устройството на видовете лъкове, стрелите, тетивата и др. Подробен анализ извършва на върховете, перата, енергията на стрелата, последователността от действията за постигане на ефективност и др.

В интерес на подобряване на методиката на обучение в стрелбата с лък дисертантът разглежда моделирането и съотношението между компонентите на техническата подготовка в стрелковите спортове като започва от групите модели на различни автори и преминава към групите модели на специалистите в стрелковите спортове. Освен това той отделя особено внимание на контрола, оценката, отчитането и планирането на спортната подготовка. В литературният обзор анализира навлизането на съвременните апаратурни методи за контрол.

На основата на анализа на литературните източници дисертантът оформя хипотеза, в която изразява предположението си, че чрез прилагане на комплекс от съвременни изследователски методи е възможно формирането на обективни данни определящи нивото на спортната техника и разработването на модели за физическа и специално – техническа подготовка на средно – квалифицирани състезатели по стрелба с лък и се подобри подготовката им.

Глава втора съдържа:

- Ясно формулирана цел.
- Определени са основни задачи, които са в помощ при постигане на целта.
- Представени са обектът, предметът и субекта на изследването.

За осъществяване на изследването са сформирани експериментална група от 25 / 15 мъже и 10 жени/и контролна група от 20 опитни лица / 10 мъже и 10 жени/ активни спортисти в дисциплината „стрелба с лък“. И в двете групи са на лице състезатели с различен спортен стаж от 1, 2 и 3 години и средна квалификация в стрелбата с лък. Заниманията на КГ са провеждани по „Единната програма за обучение по стрелба с лък“, тези на ЕГ са провеждани и по Единната програма плюс разработения тренировъчен модел, в който са приложени упражнения за трениране на равновесната устойчивост върху твърда и мека повърхност, трениране на концентрацията на вниманието и дишането. Изследвана е и мотивацията на състезателите.

Приложени са следните методи на изследване:

- Информационно проучване, анкетно проучване, експериментални методи, в които влизат педагогически експеримент, наблюдение, видеозаснемане, контролни тестувания за оценка на ОФП, СФП, за оценка на равновесната устойчивост, за оценка на концентрацията на вниманието.

За обработка на получените данни са използвани следните статистически методи:

- Вариационен.
- Дисперсионен многофакторен.
- Корелационен.
- Графичен.

Организацията на изследването обхваща три периода: от 2010 -2011, 2012 -2013, 2013 – 2015, 2016 – 2017.

Глава трета. Анализ на резултатите.

В изследователската работа на експерименталната група е включен нов тренировъчен модел засягащ ОФП и СФП и равновесната устойчивост.

Анализът на резултатите от анкетното проучване показва, че в резултат на проведените тренировъчни занимания по приложените модели, добрият резултат зависи в равна степен от усъвършенстване на физическите и стрелковите качества. При резултатите от предварителното тестуване на

участниците в педагогическия експеримент са изследвани физическите показатели, равновесната устойчивост на двете групи, отчитат се средните стойности и стандартното отклонение, основните показатели на виртуалната стрелба с тренажор СКАТ, които се използват за контрол и тренировка на стрелковите учения.

По време на изследванията са провеждани периодични изследвания на 3, 6 и 12 месеца за оценка на спортно – техническата подготовка с оценки на ОФП и СФП разпределени по групи и пол.

В хода на експеримента е извършена оценка на динамиката на показателите, чрез прилагане на дисперсионния анализ поотделно за двата пола. Анализът на сравнителните данни на ЕГ и КГ от показателите за ОФП в по-вече от тестовите са в полза на ЕГ. Приложени са 8 теста като се отчитат килограми, време / сек. минути/, брой. При показателите на СФП е приложен двуфакторен дисперсионен анализ с оценка на вида на тренировка и времето при мъжете и жените. Приложена е динамометрия на дясна и лява ръка, задържане на натегнат лък, натягане до отказ, задържане на дишането, измерване на пулсовата честота в покой, анализ на показателите за равновесна устойчивост и чрез прилагане на специфични измервания при различни видове стрелба. Динамиката в показателите за равновесна устойчивост е проследена в основни показатели чрез проба на Розберг, везна – водещ крак, преместване на ОЦТ в равнина под стъпалата, изминат път в условия на стоеж върху твърда опора с отворени очи.

Приложеният учебно – тренировъчен модел показва бързо и стабилно развитие на необходимите физически и специални стрелкови качества.

На базата на получените данни от проведените експериментални изследвания дисертантът извежда 7 извода свързани с ефективността на моделът на обучение на стрелците с лък, с подобряване на нивото на индивидуалните физически и специално – технически умения, изграждане на доминиране на вниманието върху равновесната устойчивост и концентрацията на вниманието. Установено е повишаване на спортно – техническите и стрелкови умения чрез използване на новия тренировъчен модел и положителното влияние на планирането и контрола и възможността създадената методика да се ползва и при други възрасти и квалификация.

Препоръчва се създаденият модел да се включи в програмата на БФ Стрелба с лък и да се приложи компютъризираната стабилнографска система от трениорите по стрелба с лък.

Научни приноси:

- Създаден е нов тренировъчен модел за по - ефективно израстване на средно квалифицирани състезатели по стрелба с лък.
- Изграден е обоснован методологичен подход за управление на техническата подготовка на състезателите по стрелба с лък.
- Приложените упражнения за концентрация на вниманието и комплекса упражнения за дишане са важни и ще подпомагат за ефективността в израстването на състезателите по стрелба с лък.

Във връзка с дисертационният труд са издадени три публикации, в две от които дисертантът е самостоятелен автор, а в една е в съавторство.

Отбелязани са три цитирания.

В приложеният списък на документацията е демонстрирана последователността в процедурата във връзка със защитата на дисертационния труд.

Заклучение:

Считам, че темата е избрана правилно, свързана с широко мащабно и задълбочено изследване и управлението на стрелковата подготовка. Богатият спортно – педагогически опит и състезателна дейност са в синхрон с научните търсения на Михаил Оцетов и отговарят на необходимите критерии. Ето защо с пълна убеденост давам своя положителен вот.

Чл. 2 от ЗЗЛД

Изготвил становището:

/ проф. А. Божичков/